

Atodiad 8.1 - Manylion Unioni Ffiniau ar gyfer pob Ardal Cymeriad Tirwedd a Nodiadau ar y Perthnasoedd Allweddol rhwng Ardaloedd Agwedd ‘Naturiol’

LCA1 – Arfordir Setledig Saundersfoot

Yr LCA hon yw adran fwyaf dwyreiniol y Parc Cenedlaethol, ac mae'n rhedeg tua'r gogledd o gyrion gogleddol Dinbych-y-pysgod, trwy Saundersfoot, ac yna tua'r gogledd-ddwyrain trwy Wiseman's Bridge ac Amroth at ffin ddwyreiniol y Parc Cenedlaethol.

Mae patrymau a pherthnasoedd allweddol yr ardaloedd agwedd Weledol a Synhwyrdd a 'naturiol' sydd yn yr ardal hon yn adlewyrchu hyn. Mae'r dosbarthiadau dominyddol fel a ganlyn: VS 54 dosbarthwyd fel "cwm coediog ar dir isel" GL 202 dosbarthwyd y dopograffeg fel "tir bryniog tonnog isel" LH 885 dosbarthwyd fel glaswelltir wedi'i wella.

Mae patrwm yr ardaloedd agwedd yn amrywio o 'sengl' (V&S) i 'rhanedig' (LH) a 'brithwaith' (GL), ac yn cael ei gynnal yn gyffredinol gan yr LCA.

Adlewyrchir y cysylltiad arfordirol cryf yn yr ardaloedd agwedd llai (VS88 a LH541 'rhynglanwol'), a'r agweddau 'diwylliannol' sy'n rhoi manylion yr ardaloedd twristaidd pwysig ar hyd yr arfordir.

Yn bennaf, mae'r ffin tua'r tir yn cael ei ffurfio gan ffin y Parc Cenedlaethol. Yr eithriad yw adran ddeheuol eithafol ffin yr LCA, sy'n cael ei diffinio gan yr Ardal Agwedd Weledol a Synhwyrdd VS54 (Summerhill). Ffurir y ffin arfordirol yn bennaf gan VS88 (Bae Saundersfoot), ac unwaith eto'r eithriad yw'r adran fwyaf deheuol sy'n cael ei ffurfio gan ffin VS83 (Pwynt Giltar). Cefnogir y ffin arfordirol hefyd gan Ardal Agwedd Cynefinoedd y Dirwedd LH541 (Traeth y De) ac Ardal Agwedd Ddiwylliannol CL003 (Bae Sain Ffraid i Fae Caerfyrddin).

LCA2 – Dinbych-y-pysgod

Mae LCA Dinbych-y-pysgod yn cynnwys tref Dinbych-y-pysgod a hefyd ardaloedd arfordirol cysylltiedig The Burrows, sy'n ymestyn tua'r de o'r dref i Bwynt Giltar, ynghyd â rhan o waelod cwm Ritec.

Mae'r patrymau a pherthnasoedd allweddol sy'n codi o'r agwedd Weledol a Synhwyrdd a'r agweddau 'naturiol' dominyddol fel a ganlyn:

VS56 dosbarthwyd fel ardal drefol
GL226 dosbarthwyd fel "nodweddion wedi'u creu a thir wedi'i adfer a'i lenwi"
LH 761 dosbarthwyd fel 'gofod gwyrdd/preswyl'.

Adlewyrchir y cysylltiad arfordirol cryf yn y dosbarthiadau cyfrannol (VS 86 a LH 541 'rhynglanwol' a GL 217 'craig-glogwyn a thraeth').

Mae patrwm yr ardaloedd agwedd hyn yn amrywio o 'sengl' (V&S) i 'rhanedig', ac mae'r patrwm wedi'i gynnal yn gyffredinol gan yr LCA.

Mae'r agweddau 'diwylliannol' yn cadarnhau'r cysylltiad arfordirol cryf ac arwyddocad y dref hanesyddol hon.

Mae'r ffin tua'r tir i'r gorllewin wedi'i ffurfio gan ffin y Parc Cenedlaethol. Gosodir y ffin ogleddol tua'r tir gan yr Ardal Agwedd Weledol a Synhwyrdd VS56 (Dinbych-y-pysgod). Gosodir y ffin dde-orllewin gan ffin VS85 (The Burrows). Mae'r arfordir yn cael ei ffurfio gan VS86 (Traeth Penalun) i'r de-ddwyrain a gan GS87 (Traeth y Gogledd) i'r gogledd-ddwyrain.

LCA3 – Ynys Bŷr

Diffinnir yr LCA hon gan flaendraeth yr ynys sy'n gorwedd i'r de-ddwyrain o Ddinbych-y-pysgod, oddi ar Bwynt Giltar a nodwedd o'i chymeriad yw'r hanes mynachaid unigryw a gwerth diwylliannol yr ynys y mae pobl wedi bod yn byw arni ac yn ei thrin ers blynyddoedd lawer.

Mae'r patrymau a pherthnasoedd allweddol sy'n codi o'r agwedd Weledol a Synhwyrdd a'r agweddau 'naturiol' dominyddol fel a ganlyn:

VS 95 dosbarthwyd fel "iseldir tonnog agored",
GL 212 dosbarthwyd y dopograffeg fel "craig-glogwyn a thraeth"
LH 386 disgrifiwyd fel brithwaith o gynefinoedd arfordirol a gweundir.

Mae patrwm yr ardaloedd agwedd yn 'sengl', ac wedi'i gynnal gan yr LCA.

Mae'r agweddau 'diwylliannol' yn adlewyrchu pwysigrwydd treftadaeth naturiol ac archaeolegol yr ynys.

Mae ffin yr LCA yn cydberthyn i ffin Ardal Agwedd Weledol a Synhwyrdd VS95 (Ynys Bŷr), Ardal Agwedd Tirwedd Ddaearogol GL 212 (Arfordir Ynys Bŷr) ac Ardal Agwedd Ddiwylliannol 622 (Ynys Bŷr).

LCA4 – Maenorbŷr/Freshwater East

Dyma LCA arfordirol fawr sy'n rhedeg tua'r dwyrain o Gwningar Ystafbwl mor bell â chyrion deheuol Penalun, gan gynnwys pentrefi arfordirol Maenorbŷr a Freshwater East.

Mae patrymau a pherthnasoedd allweddol yr ardaloedd agwedd Weledol a Synhwyrdd a'r agweddau 'naturiol' yn adlewyrchu hyn. Mae'r dosbarthiadau dominyddol fel a ganlyn:

VS 58 a 59 dosbarthwyd fel "iseldir tonnog agored"
GL 224 dosbarthwyd y dopograffeg fel "llwyfandir iseldir/llwyfan arfordirol"
LH 392 dosbarthwyd fel glaswelltir wedi'i wella.

Mae patrwm yr ardaloedd agwedd yn amrywio o 'sengl' (V&S) i 'rhanedig' (VS) a 'brithwaith' (GL), ac yn cael ei gynnal yn gyffredinol gan yr LCA.

Adlewyrchir y cysylltiad arfordirol gan yr ardaloedd agwedd llai (VS80 'clogwyni' a LH467 'rhynglanwol' GL222 'craig-glogwyn a

thraeth'), ac agweddau 'diwylliannol' sy'n nodi manylion ardaloedd pwysig o'r dirwedd hanesyddol.

Mae'r ffin ogleddol tua'r tir yn cyfateb i ffin y Parc Cenedlaethol. Ffurir y ffin orllewinol yn bennaf gan ffin yr Ardal Agwedd Weledol a Synhwyrdd VS61 (Castellmartin). Mae'r ffin arfordirol yn cydsynio â ffiniau VS80 (Penrhyn Sain Gofan) a VS83 (Pwynt Giltar).

LCA5 – Ystafbwl

Mae ffin yr LCA wedi'i thynnu'n dynn o gwmpas aber a chymoedd cymhleth Bosherton ac Ystafbwl, ynghyd â Chwningar Ystafbwl.

Mae patrymau a pherthnasoedd allweddol yr ardaloedd agwedd Weledol a Synhwyrdd a'r agweddau 'naturiol' yn adlewyrchu hyn. Mae'r dosbarthiadau dominyddol fel a ganlyn:

VS 62 dosbarthwyd fel "cwm coediog ar dir isel"
GL 242 dosbarthwyd y dopograffeg fel "ria/endoredig"
LH 573 disgrifiwyd fel brithwaith o goetiroedd yn gysylltiedig ag afon.

Mae patrwm yr ardaloedd agwedd, yn fras, yn 'frithwaith' ac mae'n cael ei gynnal yn gyffredinol gan yr LCA.

Adlewyrchir y cysylltiad arfordirol cryf gan yr ardaloedd agwedd llai (VS89 'twyni', LH377 a GL240 'twyni tywod'). Mae'r agweddau 'diwylliannol' yn nodi manylion ardaloedd pwysig y tirweddau hanesyddol.

Mae'r ffin tua'r tir yn cael ei ffurfio bron yn gyfan gwbl gan Ardal Agwedd Weledol a Synhwyrdd VS62 (Llys Ystafbwl). Diffiniwyd y ffin arfordirol gan ffin VS89 (Cwningar Ystafbwl).

LCA6 – Meysydd Castellmartin/Merrion

Meysydd tanio'r Weinyddiaeth Amddiffyn yw rhan helaethaf y llwyfandir arfordirol helaeth hwn sy'n rhedeg o eithafion deheuol y traeth ym Mae Freshwater tua'r dwyrain i Benrhyn Sain Gofan a thua'r gogledd-ddwyrain i Gwningar Ystafbwl.

Mae patrymau a pherthnasoedd allweddol yr ardaloedd agwedd Weledol a Synhwyrdd a'r agweddau 'naturiol' yn adlewyrchu hyn. Mae'r dosbarthiadau dominyddol fel a ganlyn:

VS 63 dosbarthwyd fel "tir fferm agored gwastad"
GL 38 dosbarthwyd y dopograffeg fel "llwyfandir iseldir"
LH 146 dosbarthwyd fel 'glaswelltir niwtral'

Mae patrwm yr ardaloedd agwedd, yn fras, yn 'rhanedig' ac yn cael ei gynnal yn gyffredinol gan yr LCA, ac eithrio i'r gogledd.

Adlewyrchir y cysylltiad arfordirol cryf gan yr ardaloedd agwedd llai (VS80 'clogwyni', LH765 'clogwyni morol' a GL238 'craig-glogwyn a thraeth'). Mae'r agweddau 'diwylliannol' yn adlewyrchu'r cysylltiad arfordirol.

Mae'r ffin tua'r tir wedi'i ffurfio i raddau helaeth ar hyd yr adran ogleddol wrth ffin y Parc Cenedlaethol. Mae adran fwyaf gogledd-orllewin o'r ffin tua'r tir wedi'i marcio gan y ffin gydag Ardal Agwedd Weledol a Synhwyrdd VS61 (Castellmartin) ac mae llawer o'r ffin orllewinol hefyd yn cyfateb i ffin VS61, ynghyd â VS63 (Meysydd Merrion). Marciwyd y ffin arfordirol gan y ffin i VS80 (Penrhyn Sain Gofan) ac mae ffin Ardal Agwedd Ddiwylliannol CL819 (Sefydliadau Milwrol) hefyd yn cadarnhau'r ffin arfordirol. Mae rhan o'r ffin orllewinol tua'r tir hefyd yn cysylltu â ffin Ardal Agwedd Tirweddau Hanesyddol HA46187 (Maes Castellmartin). Ffurfiwyd y ffin ddwyreiniol tua'r tir gan VS63 (Meysydd Merrion).

LCA7 – Penrhyn Angle

Mae LCA Penrhyn Angle yn cynnwys Bae Angle a'r tir i'r dwyrain mor bell â ffin y Parc Cenedlaethol gerllaw purfa olew Texaco a Rhoscrowdder, ac i'r de-ddwyrain mor bell â thwyni tywod Kilpaison Burrows.

Mae patrymau a pherthnasoedd allweddol yr ardaloedd agwedd Weledol a Synhwyrdd a'r agweddau 'naturiol' yn adlewyrchu hyn. Mae'r dosbarthiadau dominyddol fel a ganlyn:
 VS 65 dosbarthwyd fel "tir fferm tonnog agored"
 GL 233 dosbarthwyd y dopograffeg fel "bryn isel tonnog"
 LH 608 dosbarthwyd fel 'glaswelltir wedi'i wella'
 Mae patrwm yr ardaloedd agwedd, yn fras, yn 'rhanedig' ac yn cael ei gynnal yn gyffredinol gan yr LCA.
 Adlewyrchir y cysylltiad arfordirol cryf gan yr ardaloedd agwedd llai (VS74 'clogwyni', LH376 'brithwaith arfordirol' a GL237 'craig-glogwyn a thraeth'). Mae'r agweddau 'diwylliannol' yn adlewyrchu'r cysylltiad arfordirol.

Ffurfiwyd y ffin arfordirol gan y ffin gydag Ardal Agwedd Weledol a Synhwyrdd VS74 (Penrhyn St. Ann's). Mae'r ffin tua'r tir wedi'i ffurfio gan VS65 (Angle). Mae ffin Ardal Agwedd Ddiwylliannol CL003 (Bae Sain Ffraid i Fae Caerfyrddin) hefyd yn cadarnhau'r ffin arfordirol. Ffurfir y ffin ogledd-ddwyrain gan ffin y Parc Cenedlaethol a VS65.

LCA8 – Freshwater West/Brownslade Burrows

Mae'n cwmpasu'r systemau twyni tywod mewndirol helaeth ynghyd â gwlypdiroedd dyffryn eang Cors Castellmartin, sy'n ffurfio'r cefndir i'r ehangder dramatig o draethau tywodlyd ym Mae Freshwater West.

Mae patrymau a pherthnasoedd allweddol yr ardaloedd agwedd Weledol a Synhwyrdd a'r agweddau 'naturiol' yn adlewyrchu hyn. Mae'r dosbarthiadau dominyddol fel a ganlyn:
 VS 79 dosbarthwyd fel "twyni"
 GL 235 dosbarthwyd y dopograffeg fel "twyn tywod"
 LH 142 a 865 dosbarthwyd fel "twyn tywod"

Mae patrwm yr ardaloedd agwedd, yn fras, yn 'frithwaith' ac yn cael ei gynnal yn gyffredinol gan yr LCA.
 Adlewyrchir y cysylltiad arfordirol cryf gan yr ardaloedd agwedd llai (VS81 a LH531 'rhynglanwol'). Mae'r agweddau 'diwylliannol' yn adlewyrchu'r cysylltiad arfordirol.

Diffinnir y ffin arfordirol gan Ardal Agwedd Weledol a Synhwyrdd VS81 (Traeth Frainslake), a gan ffin Ardal Agwedd Ddaearegol GL235 (Broomhill-Brownslade Burrows). Fe'i cefnogir hefyd gan Ardal Agwedd Cynefinoedd y Dirwedd LH531 (Freshwater West) ac Ardal Agwedd Ddiwylliannol CL705 (Traethau). Mae'r ffin tua'r tir wedi'i ffurfio ar hyd y ffiniau gogledd-ddwyrain a de-ddwyrain gan ffin VS79 (Brownslade Burrows), ffin Ardal Agwedd Ddaearegol GL235 (Broomhill-Brownslade Burrows), ac Ardal Agwedd Tirweddau Hanesyddol HA46188 (Kilpaison a Brownslade Burrows). Diffiniwyd gweddill y ffin ddwyreiniol yn fras gan y newid yn y dull o reoli tir at amaethyddiaeth fugeiliol gaeedig ac yn rhannol gan ffin Ardal Agwedd Cynefinoedd y Dirwedd LH780 (Cors Castellmartin).

LCA9 – Penrhyn Marloes

Ffin y penrhyn mawr ac eang hwn yw'r arfordir agored i'r gogledd, y gorllewin a'r de ac aber Aberdaugleddau i'r de-ddwyrain.

Mae patrymau a pherthnasoedd allweddol yr ardaloedd agwedd Weledol a Synhwyrdd a'r agweddau 'naturiol' yn adlewyrchu hyn. Mae'r dosbarthiadau dominyddol fel a ganlyn:
 VS 69 dosbarthwyd fel "iseldir tonnog agored"
 GL 139 dosbarthwyd y dopograffeg fel "bryn isel tonnog"
 LH 746 disgrifiwyd fel brithwaith o gynefinoedd glaswelltir
 Mae patrwm yr ardaloedd agwedd yn amrywio o 'sengl' (VS) i 'brithwaith' (LH a GL) ac yn cael ei gynnal yn gyffredinol gan yr LCA.
 Adlewyrchir y cysylltiad arfordirol cryf gan yr ardaloedd agwedd llai (VS29 'clogwyni', LH691 'brithwaith arfordirol' a GL149 'craig-glogwyn a thraeth'). Mae'r agweddau 'diwylliannol' yn adlewyrchu'r cysylltiad arfordirol.

Mae'r ffin tua'r tir wedi'i ffurfio'n bennaf gan ffin Ardal Agwedd Weledol a Synhwyrdd VS69 (Marloes) ac mae'r ffin dde-ddwyrain eithaf wedi'i marcio gan VS91 (Cwm Coediog). Marciwyd y ffin arfordirol gan ffiniau VS29 (Bae Sain Ffraid) a VS74 (Penrhyn St. Ann's), ac Ardal Agwedd Ddiwylliannol CL003 (Bae Sain Ffraid i Fae Caerfyrddin).

LCA10 – Sgomer a Sgogwm

Mae'r ynysoedd hyn oddi ar eithafion gorllewinol penrhyn Marloes yn LCA ar wahân.

Mae'r patrymau a pherthnasoedd allweddol sy'n codi o'r agwedd Weledol a Synhwyrdd a'r agweddau 'naturiol' dominyddol fel a ganlyn:

VS 94 dosbarthwyd fel "tir gwylt arfordirol arall"
 GL 135 dosbarthwyd y dopograffeg fel "ynys"
 LH 931 disgrifiwyd fel brithwaith o gynefinoedd daearol ac arfordirol.
 Mae patrwm yr ardaloedd agwedd yn 'sengl', ac wedi'i gynnal gan yr LCA.
 Mae'r agweddau 'diwylliannol' yn adlewyrchu pwysigrwydd treftadaeth naturiol yr ynys.

Cefnogir y ffin gan ffin Ardal Agwedd Weledol a Synhwyrdd VS94 (Ynys Sgomer), Ardaloedd Agwedd Tirwedd Ddaearegol GL134 (Arfordir Ynys Sgomer) a GL135 (Ynys Sgogwm); a gan Ardaloedd Agwedd Cynefinoedd y Dirwedd LH478 (Arfordir Sgomer) a LH281 (Sgogwm); gan Ardal Agwedd Tirwedd Hanesyddol HA42285; a gan Ardaloedd Agwedd Ddiwylliannol CL CL859 (Ynys Sgomer) a CL860 (Ynys Sgogwm).

LCA11 – Herbrandston

Mae'r LCA fechan hon yn gorwedd rhwng dyffryn afon gul endoredig Sandy Haven Pill ac aber Aberdaugleddau.

Mae'r patrymau a pherthnasoedd allweddol sy'n codi o'r agwedd Weledol a Synhwyrdd a'r agweddau 'naturiol' dominyddol fel a ganlyn:
 VS 68 dosbarthwyd fel "iseldir tonnog agored",
 GL 142 dosbarthwyd y dopograffeg fel "bryn isel tonnog"
 LH 386 disgrifiwyd fel brithwaith o gynefinoedd gweundir ac arfordirol.
 Mae patrwm yr ardaloedd agwedd yn amrywio o 'sengl' (VS) i 'rhanedig' (LH, GL) ac mae'n cael ei gynnal yn bennaf o fewn yr LCA, ac eithrio i'r dwyrain.
 Mae'r agweddau 'diwylliannol' yn adlewyrchu pwysigrwydd treftadaeth naturiol ac archaeolegol yr ardal.

Diffinnir ffin ddwyreiniol yr LCA hon yn gyfan gwbl gan ffin y Parc Cenedlaethol. Ffurfir y ffin orllewinol i raddau helaeth gan y ffin gydag Ardal Agwedd Weledol a Synhwyrdd VS68 (Bryn Mynydd). Mae ffin yr Ardal Agwedd Tirweddau Hanesyddol HA43890 (Herbrandston) hefyd yn ffurfio'r ffin orllewinol.

LCA12 – Bae Sain Ffraid

Mae'r LCA arfordirol helaeth iawn yma'n rhedeg o ffin ddwyreiniol Cwm Solfach yn y gogledd-orllewin o amgylch bwa mawr Bae Sain Ffraid, gan gofleidio Niwglwl, Broad Haven ac ymlaen at Little Haven yn y de.

Mae patrymau a pherthnasoedd allweddol yr ardaloedd agwedd Weledol a Synhwyrdd a'r agweddau 'naturiol' yn adlewyrchu hyn. Mae'r dosbarthiadau dominyddol fel a ganlyn:
 VS 72 dosbarthwyd fel "iseldir tonnog agored"
 GL 131 dosbarthwyd y dopograffeg fel "bryn isel tonnog"
 LH 944 dosbarthwyd fel glaswelltir wedi'i wella

Mae patrwm yr ardaloedd agwedd, yn fras, yn 'sengl' ac yn cael ei gynnal yn gyffredinol gan yr LCA, ac eithrio'r ffin ddwyreiniol. Adlewyrchir y cysylltiad arfordirol cryf gan yr ardaloedd agwedd llai (VS29 'clogwyni', LH676 'rhynglanwol' a GL119 'craig-glogwyn a thraeth'). Mae'r agweddau 'diwylliannol' yn adlewyrchu'r cysylltiad arfordirol.

Mae mwyafrif helaeth ffin yr LCA hon tua'r tir wedi'i marcio gan ffin y Parc Cenedlaethol, sy'n cydberthyn yn agos gyda ffin Ardaloedd Agwedd Weledol a Synhwyrdd VS71 (Simpson's Cross) a VS72 (Druidston). Diffinnir y ffin arfordirol gan ffin VS29 (Bae Sain Ffraid) a ffin yr Ardal Agwedd Ddiwylliannol CL003 (Bae Sain Ffraid i Fae Caerfyrddin).

LCA13 – Brandy Brook

Dyma LCA fewndirol fechan sy'n cynnwys dyffrynnoedd afon bach wedi'u torri i mewn i'r llwyfandir arfordirol isel ac nid oes unrhyw gysylltiad ffisegol â'r arfordir.

Mae patrymau a pherthnasoedd allweddol yr ardaloedd agwedd Weledol a Synhwyrdd a'r agweddau 'naturiol' yn adlewyrchu hyn. Mae'r dosbarthiadau dominyddol fel a ganlyn:

VS 36 dosbarthwyd fel "cwm coediog ar dir isel"

GL 113 dosbarthwyd y dopograffeg fel "dyffryn afon/nant endoredig"

LH 096 disgrifiwyd fel brithwaith o goetir/glaswelltir gyda chysylltiad â'r afon.

Mae patrwm yr ardaloedd agwedd, yn fras, yn 'frithwaith' ac yn cael ei gynnal yn gyffredinol gan yr LCA.

Diffinnir y ffiniau gogledd-ddwyrain a deheuol gan ffin y Parc Cenedlaethol. Ffurir y ffin orllewinol gan ffin Ardal Agwedd Weledol a Synhwyrdd VS71 (Simpsons Cross) a VS36 (Brandy Brook). Cadarnheir y ffin ddiwethaf yma gan Ardal Agwedd Tirweddau Hanesyddol HA46060 (Mathry-Hayscastle).

LCA14 – Cwm Solfach

Mae'r LCA hon wedi'i seilio'n gadarn ar ffurf ffisegol cwm caeedig Solfach, wedi'i dorri i mewn i'r llwyfandir arfordirol ac yn rhedeg i'r môr.

Mae patrymau a pherthnasoedd allweddol yr ardaloedd agwedd Weledol a Synhwyrdd a'r agweddau 'naturiol' yn adlewyrchu hyn. Mae'r dosbarthiadau dominyddol fel a ganlyn:

VS 35 dosbarthwyd fel "cwm coediog ar dir isel"

GL 101 dosbarthwyd y dopograffeg fel "dyffryn afon/nant endoredig"

LH 519 a'r amrywiaeth o gynefinoedd sydd â chysylltiad cryf â'r cwm.

Mae patrwm yr ardaloedd agwedd yn 'rhanedig', ac yn cael ei gynnal yn gyffredinol gan yr LCA.

Mae'r agweddau 'diwylliannol' yn adlewyrchu defnydd y cwm a gysylltai'r chwarelau yn Middle Mill gyda'r hen harbwr diwydiannol yn Solfach.

Mae ffin yr LCA yn seiliedig i raddau helaeth ar ffiniau'r Ardal Agwedd Weledol a Synhwyrdd (VS29, VS34 a VS35). Cefnogir hyn gan ffiniau Ardal Agwedd Tirwedd Ddaearegol GL101, Ardal Agwedd Cynefinoedd y Dirwedd LH519, Ardal Agwedd Tirwedd Hanesyddol HA46091 ac Ardal Tirwedd Ddiwylliannol CL565. Mae'n cynnwys pentref harbwr bach Solfach, wrth geg y cwm sy'n rhedeg tua'r gogledd tu hwnt i bentrefan Middle Mill. Mae ffin y Parc Cenedlaethol yn ffurfio ffin ogledd-ddwyrain yr LCA hon. Mae LCA Bae Sain Ffraid yn ymuno tua'r de-ddwyrain. Mae ffin orllewinol LCA Cwm Solfach yn dilyn ymyl anheddiad Solfach Uchaf ac ymyl hen bentref Solfach yn agos, gan ymuno â LCA pentir Tyddewi i'r gorllewin, ac mae'r ffin yn perthyn yn agos i ymyl uchaf ochrau'r cwm.

LCA15 – Comin Dowrog a Chomin Tretio

Dyma ddarn mawr o lwyfandir mewndirol, sy'n agored iawn a gydag ardaloedd mawr o fynediad agored at Gomin Dowrog a Chomin Tretio.

Mae'r patrymau a pherthnasoedd allweddol sy'n codi o'r agwedd Weledol a Synhwyrdd a'r agweddau 'naturiol' dominyddol fel a ganlyn:

VS 30 dosbarthwyd fel "brithwaith iseldir gwastad",

GL 95 dosbarthwyd y dopograffeg fel "cae/gwastadedd til iseldirol", LH779 sy'n cynnwys brithwaith o gynefinoedd gweundir isel.

Mae patrwm yr ardaloedd agwedd yn amrywio o 'sengl' (V&S) i frithwaith' (LH a GL), ac wedi'i gadw'n gyffredinol o fewn yr LCA.

Mae'r agwedd 'ddiwylliannol' yn adlewyrchu'r dirwedd archaeolegol gyfoethog sy'n gysylltiedig ag anheddiad eglwys gadeiriol Tyddewi.

Diffinnir y ffin ogledd-ddwyrain gan ffin y Parc Cenedlaethol. Ffurir ffin yr LCA gan ffin Ardal Agwedd Weledol a Synhwyrdd VS30 (Comin Dowrog).

LCA16 – Carn Llidi

Mae'r brynau hynod o nodedig hyn, gyda'u hamlinellau syth a charegog, yn sylfaen i'r LCA hon, sy'n ucheldir yn bennaf, ac mae'n rhedeg tua'r dwyrain ar hyd yr arfordir o Benmaendewi i ddwyrain Carn Penberi.

Mae'r patrymau a pherthnasoedd allweddol sy'n codi o'r agwedd Weledol a Synhwyrdd a'r agweddau 'naturiol' dominyddol fel a ganlyn:

VS 26 dosbarthwyd fel "llechwedd a llethrau sgarp pori",

GL 87 dosbarthwyd y dopograffeg fel "cribyn isel",

LH 787 disgrifiwyd fel brithwaith o gynefinoedd gweundir.

Mae patrwm yr ardaloedd agwedd yn amrywio o 'sengl' (GL), 'rhanedig' (V&S) i 'frithwaith' (LH), ac mae wedi'i gadw'n gyffredinol o fewn yr LCA.

Mae'r agweddau 'diwylliannol' yn adlewyrchu'r dirwedd archaeolegol gyfoethog sy'n gysylltiedig ag anheddiad eglwys gadeiriol Tyddewi.

Mae'r ffin tua'r tir wedi'i ffurfio gan doriad y llethr sy'n cynrychioli'r trawsnewidiad i mewn i dirwedd llwyfandir arfordirol isel a mwy 'meddal' LCA Pentir Tyddewi ac mae'n perthyn yn rhannol i ffin Ardal Agwedd Tirwedd Ddaearegol GL87. Diffinnir yr LCA yn dda gan y dirffurf, ac mae'n cael ei hatgyfnerthu i raddau helaeth gan nodweddion y Dirwedd Hanesyddol leol.

LCA17 – Tyddewi

Mae'r LCA hon wedi ei llunio'n dynn o amgylch ardal drefol dinas Tyddewi, gydag ymestyniad tua'r de-orllewin i lawr cwm yr Afon Alun, Merry Vale, cysylltiad hirsefydlog o'r ddinas i'r môr a dolen drafnidiaeth bwysig ar gyfer traffig masnachol ar anterth y diwydiant cynhyrchu calch yn yr ardal.

Mae'r patrymau a pherthnasoedd allweddol sy'n codi o'r agwedd Weledol a Synhwyrdd a'r agweddau 'naturiol' dominyddol fel a ganlyn:

VS 33 dosbarthwyd fel "trefol"

GL 100 topograffeg yn "dir bryniog tonnog isel"

LH 775 disgrifiwyd fel 'ardaloedd adeiledig'

Mae patrwm yr ardaloedd agwedd yn 'rhanedig', ac yn cael ei gynnal yn gyffredinol gan yr LCA.

Mae'r agwedd 'ddiwylliannol' yn cadarnhau pwysigrwydd anheddiad eglwys gadeiriol Tyddewi ac yn cynnwys yr ardal o Merry Vale i Borth Clais.

Mae ffin ardal drefol yr LCA hon yn seiliedig ar ffin Ardal Agwedd Weledol a Synhwyrdd (VS33). Mae'r estyniad gwledig ar hyd Merry Vale i'r de wedi'i seilio'n agos ar ffiniau'r Ardal Agwedd Tirwedd Hanesyddol (HA42281 a HA42272) ac Ardal Agwedd Cynefinoedd y Dirwedd (LH575). Atgyfnerthir rhan drefol LCA Tyddewi hefyd gan Ardal Agwedd Ddiwylliannol sydd o werth eithriadol (CL150), gan adlewyrchu pwysigrwydd mawr y ddinas yn niwylliant Cymru. Mae LCA Pentir Tyddewi'n amgau LCA Tyddewi bron yn gyfan gwbl ac eithrio adran fechan o'r ffin ogledd-ddwyrain sy'n ffinio â thirwedd llwyfandir agored Comin Dowrog a Thretio ar hyd ymyl gogledd-ddwyrain y ddinas.

LCAT18 – Pentir Tyddewi

Dyma LCA fawr iawn sy'n meddiannu tipyn o'r llwyfandir arfordirol i'r gorllewin o ddinas Tyddewi, ac yn ymestyn ar hyd yr arfordir tua'r dwyrain o Dyddewi i gwrdd â chwam Solfach.

Mae'r patrymau a pherthnasoedd allweddol sy'n codi o'r agwedd Weledol a Synhwyrdd a'r agweddau 'naturiol' dominyddol fel a ganlyn:

VS 28 dosbarthwyd fel "iseldir tonnog agored",
GL 89 dosbarthwyd y dopograffeg fel "tir bryniog tonnog isel",
LH 996 a'r brithwaith o gynefinoedd gweundir.

Mae patrwm yr ardaloedd agwedd yn 'rhanedig', ac yn cael ei gynnal yn gyffredinol gan yr LCA.

Mae'r agwedd 'ddiwylliannol' yn adlewyrchu'r dirwedd archaeolegol gyfoethog sy'n gysylltiedig ag anheddiad eglwys gadeiriol Tyddewi.

Mae ffin yr LCA hon tua'r tir yn cael ei ffurfio gan ffin Ardal Agwedd Weledol a Synhwyrdd VS28 (Rhos Treswny). Ffurir y ffin arfordirol gan ffin VS25 (Penmaendewi) ac Ardal Agwedd Ddiwylliannol CL004 (Penrhyn Tyddewi).

LCA19 – Ynys Dewi

Mae LCA Ynys Dewi yn gorwedd oddi ar LCA Pentir Tyddewi a diffinnir ei ffin gan ei blaendraeth.

Mae'r patrymau a pherthnasoedd allweddol sy'n codi o'r agwedd Weledol a Synhwyrdd a'r agweddau 'naturiol' dominyddol fel a ganlyn:

VS 93 dosbarthwyd fel "iseldir tonnog agored",
GL 84 dosbarthwyd y dopograffeg fel "tir bryniog tonnog isel"
LH 297 disgrifiwyd fel brithwaith o gynefinoedd gweundir.

Mae patrwm yr ardaloedd agwedd yn 'rhanedig', ac yn cael ei gynnal yn gyffredinol gan yr LCA.

Mae'r agweddau 'diwylliannol' yn adlewyrchu pwysigrwydd treftadaeth naturiol ac archaeolegol yr ynys.

Mae ffin Ardal Agwedd Weledol a Synhwyrdd 25 yn dilyn y blaendraeth. Mae Ardal Agwedd Ddaearregol sengl, GL85 (Ynys Dewi) ac Ardal Agwedd Ddiwylliannol sengl CL636 (Ynys Dewi) hefyd yn cefnogi diffiniad y ffin yn gryf.

LCA20 - Trefin

Dyma LCA arfordirol fawr sy'n rhedeg tua'r de o ffin LCA21 yng Ngharn Fawr tua'r de-orllewin i ben dwyreiniol bryniau Carn Llidi.

Mae'r patrymau a pherthnasoedd allweddol sy'n codi o'r agwedd Weledol a Synhwyrdd a'r agweddau 'naturiol' dominyddol fel a ganlyn:

VS 24 dosbarthwyd fel "iseldir tonnog agored",
GL 106 dosbarthwyd y dopograffeg fel "tir bryniog tonnog isel"
LH 672 disgrifiwyd fel brithwaith o gynefinoedd gweundir.

Mae patrwm yr ardaloedd agwedd yn amrywio o 'rhanedig' (V&S) i 'dim patrwm' (GL a LH), ac – ar wahân i'r ffin arfordirol – yn ymestyn yn gyffredinol dros ardal ehangach na'r LCA.

Adlewyrchir y cysylltiad arfordirol cryf yn yr agweddau 'diwylliannol' sy'n nodi manylion y dreftadaeth ddiwydiannol bwysig ar hyd yr arfordir.

Diffinnir mwyafrif helaeth ffin dde-ddwyrain (tua'r tir) yr LCA gan ffin y Parc Cenedlaethol. Ffurir adran fwyaf deheuol y ffin tua'r tir gan Ardal Agwedd Weledol a Synhwyrdd VS24 (St Nicholas) sydd hefyd yn cydberthyn i ffin y Parc Cenedlaethol wrth iddi redeg tua'r de. Diffinnir y ffin arfordirol gan ffiniau VS25 (Penmaendewi) ac Ardal Agwedd Ddiwylliannol CL512 (Porthgain i Ben Caer).

LCA21 – Pen Caer

Mae'r LCA arfordirol hon yn rhedeg i'r gogledd-orllewin o Wdig ac Abergwaun gan redeg o Bwynt Crincoed o amgylch Pen Caer ac yna tua'r de at nodwedd amlwg Garn Fawr.

Mae'r prif batrymau a pherthnasoedd allweddol sy'n codi o'r agwedd Weledol a Synhwyrdd a'r agweddau 'naturiol' dominyddol fel a ganlyn:

VS 23 dosbarthwyd fel "llechwedd a llethrau sgarp pori"
GL 80 dosbarthwyd fel "topograffeg rewlifol-ddyddodiadol"
LH436 disgrifiwyd fel brithwaith o gynefinoedd gweundir.
Mae patrwm yr ardaloedd agwedd yn amrywio o 'rhanedig' (V&S, GL) i 'frithwaith' (LH), ac wedi'i gadw'n gyffredinol o fewn yr LCA.
Adlewyrchir y cysylltiad arfordirol cryf yn yr agweddau 'diwylliannol' gwaelodol.

Diffinnir y ffiniau dwyreiniol a rhan o'r ffiniau deheuol gan ffin y Parc Cenedlaethol. Ffurir gweddill y ffin ddeheuol gan Agwedd Weledol a Synhwyrdd VS23 (Garn Fawr). Diffinnir y ffin arfordirol gan ffiniau VS22 (Pen Caer) ac Ardal Agwedd Ddiwylliannol CL512 (Porthgain i Ben Caer).

LCA22 – Mynydd Carningli

Yr ardal fawr hon o ucheldir yw estyniad gorllewinol cadwyn o fryniau'r Preseli, ac mae'n rhannu llawer o'i nodweddion gweledol, ond mae'n haeddu cael ei dosbarthu yn LCA ynddi'i hun.

Mae'r patrymau a pherthnasoedd allweddol sy'n codi o'r agwedd Weledol a Synhwyrdd a'r agweddau 'naturiol' dominyddol fel a ganlyn:

VS 4 dosbarthwyd fel "ucheldir pori",
GL 39 dosbarthwyd y dopograffeg fel "cribyn uchel",
LH 517 disgrifiwyd fel brithwaith o gynefinoedd gweundir.
Mae patrwm yr ardaloedd agwedd hyn, yn fras, yn 'rhanedig', ac mae'r patrwm wedi'i gynnal yn gyffredinol gan yr LCA.

Adlewyrchir y cysylltiad â'r ucheldir gan yr agweddau 'diwylliannol' sy'n rhoi manylion caedleoedd cae hanesyddol sydd wedi goroesi mewn mannau.

Mae'n seiliedig ar ffin ddeheuol sydd wedi'i diffinio'n dda gyda chwam yr Afon Gwaun a pherthynas bositif gyda ffin yr Ardaloedd Agwedd Weledol a Synhwyrdd VS4 i'r de a'r dwyrain a VS44 i'r gogledd a'r gorllewin. Cefnogir yr LCA hon hefyd i raddau helaeth gan y ffin i Ardal Agwedd Tirwedd Ddaearregol GL39 (Carningli) ac i raddau llai gan Ardal Agwedd Ddiwylliannol CL331.

LCA23 – Trefdraeth

Mae'r LCA hon yn seiliedig ar anheddiad Trefdraeth a, gan fwyaf, mae'n bongamu ceg yr Afon Nyfer.

Mae'r patrymau a pherthnasoedd allweddol sy'n codi o'r agwedd Weledol a Synhwyrdd a'r agweddau 'naturiol' dominyddol fel a ganlyn:

VS13 dosbarthwyd fel ardal drefol
GL41 dosbarthwyd fel "tir bryniog tonnog isel"
LH 761 disgrifiwyd fel ardal adeiledig.
Adlewyrchir y cysylltiad arfordirol cryf yn y dosbarthiadau cyfrannol (LH 001 a GL 14 'Traeth Trefdraeth').
Mae patrwm yr ardaloedd agwedd hyn, yn fras, yn 'rhanedig', ac mae'r patrwm wedi'i gynnal yn gyffredinol gan yr LCA.
Mae'r agweddau 'diwylliannol' yn cadarnhau pwysigrwydd y pentref Canoloesol hwn wedi'i gynllunio, y mae rhan o'r cynllun wedi goroesi hyd heddiw.

Mae'r ffin i'r arch ddeheuol yn cydberthyn yn gyfan gwbl i ffin VS13 (Trefdraeth), a ffin arch ogleddol y ffin gyda VS16 (Traeth Trefdraeth), a ffin Ardal Agwedd Hanesyddol HA46215 (Traeth Trefdraeth).

LCA24 – Pen Dinas

Mae'r LCA arfordirol fawr hon yn diffinio'r darn o arfordir rhwng Trefdraeth yn y gogledd-ddwyrain a chyrion Abergwaun yn y de-orllewin, gyda Phen Dinas yn y canol.

Mae'r patrymau a pherthnasoedd allweddol sy'n codi o'r agwedd Weledol a Synhwyrdd a'r agweddau 'naturiol' dominyddol fel a ganlyn:

VS 18 dosbarthwyd fel "brithwaith o iseldir tonnog",
GL 41 dosbarthwyd y dopograffeg fel "tir bryniog tonnog isel"
LH 358 disgrifiwyd fel 'glaswelltir wedi'i wella'.
Mae patrwm yr ardaloedd agwedd yn amrywio o 'rhanedig' (V&S, GL) i 'frithwaith' (LH), ac wedi'i gadw'n gyffredinol o fewn yr LCA.

Mae ffin y Parc Cenedlaethol yn ffurfio'r ffin dde-orllewin yng Nghwm Gwaun i'r dwyrain o Abergwaun. Mae ffin Ardal Agwedd Weledol a Synhwyrdd VS18 (Dinas Cross) yn ffurfio'r ffiniau dwyreiniol a deheuol; Mae VS19 (Pen Dinas) yn ffurfio'r ffin

ogleddol ar draws y morlin, ynghyd â ffin Ardal Agwedd Ddiwylliannol CL001 (Abergwaun i Gemaes).

LCA25 – Pen Cemaes

Mae'r LCA fawr iawn hon yn ymestyn o Ben Cemaes ar ei eithafion gogleddol, tua'r de-orllewin at y ffin gyda LCA23 i'r gogledd o Drefdraeth.

Mae'r patrymau a pherthnasoedd allweddol sy'n codi o'r agwedd Weledol a Synhwyrdd a'r agweddau 'naturiol' dominyddol fel a ganlyn:

VS 10 dosbarthwyd fel "brithwaith o iseldir tonnog",

GL 17 dosbarthwyd y dopograffeg fel "tir bryniog tonnog isel"

LH 299 disgrifiwyd fel 'glaswelltir wedi'i wella'.

Mae patrwm yr ardaloedd agwedd yn amrywio o 'sengl' (V&S) i 'rhanedig' (GL) a 'brithwaith' (LH), ac mae wedi'i gadw'n gyffredinol o fewn yr LCA.

Mae ganddi ffin ddwyreiniol a ddiffinnir gan ffin y Parc Cenedlaethol rhwng Traeth Poppit yn y gogledd-ddwyrain a Choed Pengelli yn y de-ddwyrain. Ffurfir y ffin ddeheuol ddanheddus iawn gan ffin Agwedd Weledol a Synhwyrdd VS10 (Foel Goch). Mae'r ffiniau gogleddol a gorllewinol ar hyd yr ymyl arfordirol yn cydberthyn i ffin VS17 (Pen Cemaes), ynghyd â ffin Ardal Agwedd Ddiwylliannol CL001 (Abergwaun i Gemaes).

LCA26 – Cwm Gwaun/Afon Nyfer

Mae system y ddwy afon sy'n rhedeg tua'r tir o Abergwaun i Drefdraeth, sy'n system helaeth o gwm coediog ar dir isel, yn nodwedd sy'n rhannu dwy ardal ucheldir tebyg ond nodedig Mynydd y Preseli a Charmingli, pob un yn ffurfio'i LCA ei hun. Mae ei dyffryn caeedig a chul yn cyferbynnu'n llwyr gyda'r bryniau noeth a charegog gerllaw ac mae yna olygfeydd aml allan ar y bryniau y mae eu ffurf a'u presenoldeb yn dwysau natur endoredig dyffryn afon Gwaun yn benodol.

Mae'r patrymau a pherthnasoedd allweddol sy'n codi o'r agwedd Weledol a Synhwyrdd a'r agweddau 'naturiol' dominyddol fel a ganlyn:

VS 12 a 20 disgrifiwyd fel "cwm coediog ar dir isel",

GL 19 a 46 y dopograffeg yn "system gorlifdir afon iseldir gweithgar"

LH 53 a 920 a chyfres o gynefinoedd sy'n gysylltiedig â'r cymoedd. Mae patrwm yr ardaloedd agwedd yn amrywio o 'rhanedig' (V&S, GL) i 'frithwaith' (LH), ac wedi'i gadw'n gyffredinol gan yr LCA.

Mae'r agweddau 'diwylliannol' yn adlewyrchu'r dreftadaeth ddiwylliannol a gefnogir o fewn y cymoedd.

Ffurfir rhan fechan o ffin ddwyreiniol LCA26 gan ffin y Parc Cenedlaethol. Mewn mannau eraill, mae ei ffin wedi'i seilio'n gryf iawn ar ffiniau Ardal Agwedd Weledol a Synhwyrdd (VS12 a VS20). Cefnogir hyn gan ffiniau Ardal Agwedd Tirwedd

Ddaearegol GL19 (Afon Nyfer) a GL46 (Afon Gwaun); Ardaloedd agwedd Cynefinoedd y Dirwedd LH53 (Sychbont) a LH920 (Coed Pengelli); Ardal Agwedd Tirwedd Hanesyddol HA46198 (Cwm Gwaun) ac yn rhannol ar Ardal Tirwedd Ddiwylliannol CL328, mewn perthynas â Chwm Gwaun.

LCA27 – Mynydd Preseli

Mae cadwyn o fryniau Mynydd y Preseli yn dirffurf fawr a nodedig sy'n amlwg o lawer o'r Parc Cenedlaethol, ac o sawl ardal yn Sir Benfro sydd tu allan i'r Parc. Dyma'r ardal fwyaf o dirwedd ucheldir yn y Parc Cenedlaethol, ac mae llawer o'r LCA a ddiffiniwyd yn codi o tua 100 metr i ymhell dros 300 metr AOD.

Mae'r patrymau a pherthnasoedd allweddol sy'n codi o'r agwedd Weledol a Synhwyrdd a'r agweddau 'naturiol' dominyddol fel a ganlyn:

VS 4 "ucheldir pori",

GL 40 topograffeg yn "gribyn uchel",

LH 324 brithwaith o gynefinoedd ucheldir.

Mae patrwm yr ardaloedd agwedd hyn, yn fras, yn 'rhanedig', ac mae'r patrwm wedi'i gynnal yn gyffredinol gan yr LCA.

Adlewyrchir y cysylltiad ucheldir yn yr agweddau 'diwylliannol' sy'n rhoi manylion y caedleoedd cae hanesyddol sy'n dal i fod yn amlwg ar yr ystlys

Mae ffin y Parc Cenedlaethol yn ffurfio rhan fwyaf o ffin yr LCA hon, ac ar hyd yr adran o Rosebush i Grymch, mae ffin y Parc Cenedlaethol yn cydberthyn i ffin Ardal Agwedd Weledol a Synhwyrdd VS4. Mae'r ffin ogleddol yn cydberthyn i ffin VS3. Mae'r ffin ogledd-orllewin yn cydberthyn i ffin VS44 sy'n marcio terfynau Cwm Gwaun.

LCA28 – Y Daugleddau

Dyma LCA nodedig sy'n unigryw yng nghyd-destun y Parc Cenedlaethol am ei bod ar wahân i brif gorff y Parc yn ffisegol, heb unrhyw gyswllt gweledol â'r môr agored.

Mae'r patrymau a pherthnasoedd allweddol sy'n codi o'r agwedd Weledol a Synhwyrdd a'r agweddau 'naturiol' dominyddol fel a ganlyn:

VS 51 fel "afon",

GL 128 mae'r dopograffeg yn "ria",

LH 612, 512 a 807 brithwaith o gynefinoedd daearol sy'n gysylltiedig â'r aber.

Adlewyrchir y cysylltiad cryf gyda'r aber yn y dosbarthiadau cyfrannol (LH 624 'llaid/tywod rhynglanwol'). Ni welir unrhyw batrwm, er bod yr afon yn niwclews cryf i'r LCA.

Adlewyrchir y cysylltiad cryf gyda'r foryd yn yr agweddau 'diwylliannol' sy'n nodi manylion defnydd hir yr afon fel dyfrffordd bwysig.

Mae ffin y Parc Cenedlaethol yn diffinio ffin gyfan yr LCA ac yn cyfateb i raddau helaeth i amlen weledol y system dyffryn afon aberol cymhleth a bas hon. Yr unig ddata o'r Agweddau a werthuswyd yw'r Ardaloedd Agwedd Ddiwylliannol sy'n bresennol, CL002 (Isafonydd y Daugleddau) a CL852 (Ystadau Tiriog).